

2. Артюх Т.О. Особливості маркетингових досліджень на ринку с.-г. продукції / Т.О. Артюх // Економіка АПК. – 2008. – № 8. – С. 122-126.

3. Войчак А.В. Маркетинговий менеджмент / А.В. Войчак. – К. : КНЕУ, 2008. – 268 с.

4. Корж М.В. Маркетингова діяльність підприємств в умовах глобалізації / М.В. Корж, С.А. Жуков. – Краматорськ : ДДМА. – 2012. – Т. 252.

5. Фоменко Л. Становлення теорії маркетингу як науки та особливості його використання в малих сільськогосподарських підприємствах / Л. Фоменко // Вісник Львівського національного аграрного університету. – Л. : ЛНАУ, 2013. – № 20(1). – С. 380-387.

АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ ТА ЙОГО РОЛЬ В СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

***КУЧЕРЕНКО С.Ю., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ЛЕВАЄВА А.Ю., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ДПУ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»***

Сільське господарство залишається однією із найголовніших галузей в економіці України. Тому економіка країни значною мірою залежить від рівня економічного розвитку агропромислового комплексу, що дає від 8,4 % (у 2010 р.) до 14,0 % (у 2015 р.) валової доданої вартості України, є одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки, частка якого у зведеному бюджеті України за останні роки становить в середньому 20 %, а у товарній структурі експорту – понад 30 %, забезпечуючи перше місце на світовому ринку олії соняшникової, друге місце – за експортом зернових (без рису). Проте майже половина валової продукції сільського господарства сьогодні виробляється в господарствах населення [1].

Частка сільського господарства у валовому внутрішньому продукті становила в 2014 році 16 відсотків. При цьому обсяг виробництва валової продукції сільського господарства зростає: у 2015 році в постійних цінах 2010 року – у 1,2 рази порівняно з 2008 роком і становив 239,5 млрд. гривень. За 2012-2015 роки виробництво валової продукції становило 967,0 млрд. грн. Сільськогосподарська діяльність провадиться майже на всій території країни. У сільській місцевості на початок 2016 року проживала майже третина загальної кількості населення (31,1 %). У галузі зайнято 2870,6 тис. осіб.

За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України [2] в 2016 році Україна зібрала найбільший урожай зернових за період незалежності – 66 мільйонів тонн. Також встановлено рекордні показники по врожайності зернових: пшениця – 42,1 ц/га, жито – 27,3 ц/га, кукурудза – 66 ц/га, горох – 31,3 ц/га.

Рослинництво у валовому виробництві займає частку 70,3 % основними культурами що вирощуються на Україні є зернові культури, картопля та овочі. З 2000 по 2015 рр. посівна площа скоротилася на 271 тис. гектарів. За рівнем виробництва зерна Україна посідає одне з провідних місць у світі. Тваринництво України традиційно спеціалізується на виробництві м'яса, м'ясопродуктів, молока, яєць та інших продуктів харчування.

Експорт сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2016 році становив 15,45 млрд. дол. США (друге місце серед секторів економіки), що на 4,65 млрд. дол. США перевищує показник 2008 року (10,8 млрд. дол. США). При цьому частка продукції аграрного сектору в експорті у 2016 році становила 42,5 %, що майже у 2 рази більше відповідного показника 2008 року.

Головними продуктами українського експорту до країн Європи минулого року стали (за вартісними показниками): зернові злаки, олія, насіння олійних, плоди та горіхи. Також у минулому році серед європейських споживачів великим попитом користувався український мед, м'ясо, кондитерські вироби та соки.

Зростання українського аграрного експорту можливе за рахунок збільшення постачань таких товарних груп, як олія соняшникова – на \$505 млн, насіння соняшнику – на \$ 36,1 млн., цукор – на \$16,5 млн. Найбільш цікавим є значне зростання експорту «нішєвих» свіжих чи перероблених продуктів: консервовані помідори – на \$14,3 млн., або в 2 рази, овочів свіжих та охолоджених – у 4 рази, огірків – у 2,7 разу, свіжих плодів – в 2,5 разу, маргаринової продукції – в 9 разів, какао-паста та какао-масла, а також морозива, які в 2015 році до ЄС взагалі не постачались. Це означає тенденцію щодо диверсифікації товарної структури експорту, що є позитивним аспектом.

Імпорт європейських продуктів до України теж зріс за 2016 рік та становив \$ 1904,5 мільйонів. Основними продуктами імпорту стали харчові продукти, такі як соуси, кава, чай та інші – \$ 233,6 млн., какао-боби та шоколад – \$ 113,7 млн., а також зернові злаки – \$ 105,6 млн. тощо [2].

Значним бар'єром для успішного розвитку і функціонування аграрного сектору в Україні є недосконалість нормативно-правових

актів щодо аграрної політики держави. Тому їх необхідно переглянути і сформувати правову базу, яка б захищала інтереси виробників сільськогосподарської продукції. Особливістю функціонування організаційно-правового механізму підтримки розвитку аграрного сектора сьогодні в Україні є те, що, з одного боку, відсутнє в повному обсязі фінансове забезпечення законів, що приймаються, а з іншого – невиконання вже прийнятих законів та інших нормативно-правових актів, тобто низька виконавча дисципліна в державних органах влади [3].

З огляду те що в світі глобальна продовольча криза – товари сільського господарства з кожним днем стають все ціннішими, Україна зі своїми сприятливими кліматичними умовами та інвестиційним потенціалом може нарощувати сільськогосподарське виробництво тим самим забезпечувати зростаючу власну потребу у сільськогосподарській продукції. Ситуація, що склалася в аграрному секторі потребує якісних перетворень, спроможних забезпечити підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва на внутрішньому та зовнішньому ринках та продовольчу безпеку держави.

Література.

1. Куренна Т.О. Ефективність та результативність державної підтримки аграрного сектора економіки в Україні / Т.О. Куренна // Держава і ринок. – 2011. – № 1. – С. 133-138.
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.gov.ua/>
3. Саблук П.Т. Аграрна реформа в Україні (забутки, проблеми і шляхи їх вирішення) / П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров // Економіка АПК. – 2013. – № 12. – С. 3-13.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>